

The **Mix**

102 TOP MARKS

108 OFF THE COUCH

110 SECOND THOUGHTS

112 NORMAL LIKE ME

116 ENDNOTE

119 THE KICHELS

A Potpourri of Encounters and Impressions

On Site

Hewer of Wood

Shimon Tayar chisels, carves, drills and sands. And once the sawdust clears, his shop whittles away into a wooden wonderland

Boarded Up

Mega-talented wood-worker/artisan Shimon Tayar of Rechasim (Kfar Chassidim) might have remained a relatively unknown wood sculptor had he not agreed to fulfill the recent request of the town's mayor. Rabbi Yitzchak Reich, who heads this city in northern Israel, finally decided to make his dream a reality as the yahrtzeit of Rav Ovadiah Yosef approached on 3 Cheshvan: The municipal council had decided to build a square in his honor — Kikar Maran (Maran Square) — but it wasn't enough to simply name the

small park after Rav Ovadiah. Rabbi Reich wanted to visually commemorate the man who had made such a huge impact on Jews all over Eretz Yisrael and around the world, and knew Tayar was the address for a truly special and unique memorial creation.

And so, in his workshop on the outskirts of the town, Shimon Tayar chiseled, sawed, drilled, sanded, clamped, and varnished until his massive memorial could be transported by crane and installed, piece by piece, in the concrete floor of the square: a larger-than-life replica of Rav Ovadiah's desk, replete with wooden sculptures of opened and

closed seforim alongside Rav Ovadiah's trademark turban; and four massive ten-foot high seforim inscribed with the titles of Rav Ovadiah's famous works — *Chazon Ovadiah*, *Yechaveh Daas*, *Yabia Omer*, and *Meor Yisrael*.

At the dedication ceremony, Tayar stood together with an admiring Rishon L'Tzion Rav Yitzchak Yosef (Rav Ovadiah's son) and Shas head Rabbi Aryeh Deri. And now, weeks later, residents still approach Tayar and thank him for creating such a fitting tribute to Rav Ovadiah. Tayar is pleased. "Who said there's no such thing as chareidi art?"

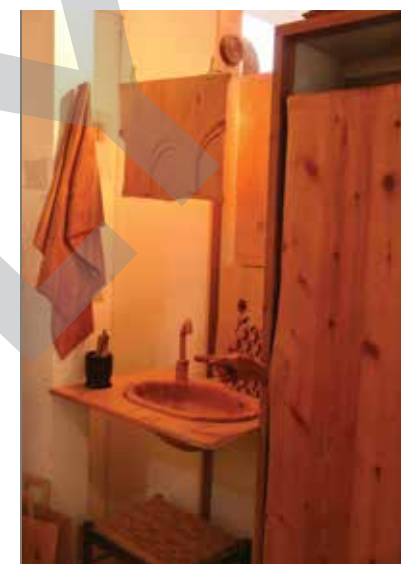
Out of the Woods

At first whiff, walking into Shimon Tayar's workshop feels like entering one of those dozens of carpentry shops near the Mir yeshivah in Jerusalem — as the smell of fresh sawdust accosts your senses. But after a minute of focus, you're in a different world: This is a wooden wonderland.

From a life-size band of whimsical musicians to mundane items that would be meaningless if not made out of wood — sofas, books, shopping bags, curtains, coats, shoes, tablecloths, and more — Tayar has created a collection with such perfectly detailed precision they seem to move with an energy of their own.

But his work doesn't only involve novelty creations. Some of the most beautiful *aron kodesh* structures, bimahs, and other synagogue furnishings grace shuls around the country.

"Every time my soul tells me a story," he says, "I convey it in the form of a wood sculpture. Wood is a wonderful substance; it's warm and easy to work with. You can bend wood; you can carve it, glue it, and paint it. And the wood seems to like being worked with. Plus, it just blends into the environment here — the strong odors, the vibrant shades of green everywhere. And this community, a unique combination of Torah and pastoral serenity, is the perfect backdrop."

Midnight Sketches

Shimon Tayar, 58, was born in Haifa to secular parents. “Actually,” he qualifies, “we had grandparents in Bnei Brak, but Abba was the one who left Yiddishkeit. I grew up in a secular environment, in nearby Kiryat Chaim, following the typical Israeli trajectory: elementary school, high school, army.”

After his IDF discharge, Tayar began to work in carpentry. “It all began with my father. He loved to work with his hands. He made everything himself and it rubbed off on me and my two brothers. We even built a whole kitchen for my sister. So after the army, my brothers and I decided to open a carpentry shop. We rented space in Tel Aviv and got to work.”

At the time, Tayar had no real affinity for art. He built mall kiosks, stands, and stages for various facilities. He created the newsroom for the Reuters news outlet in Jerusalem, and was part of the team building the cardiac catheterization center at Tel Hashomer hospital.

One night, without warning, he discovered his artistic side. “My oldest daughter was a preemie, and my wife and I had to take turns feeding her every two hours, round the clock. That’s how I found myself up most nights, and I began to draw.”

Tayar didn’t stop at drawing, though; he decided to merge his art with his work, and thus began his wood-carving career. “It was never about making money,” he says. “I continued to work in carpentry, and when I felt the urge to create some art, I just did it.”

Carving out Meaning

A little before Tayar turned 40, his life took a change in direction. “I started asking myself deeper questions. Who am I? Why did I come to this world? What are we here to accomplish? I’d studied quite a bit of Eastern philosophy, and started to do some research. The more progress I made, the more I was drawn to Torah.”

“Of course, it was a gradual process, and at the outset I had absolutely no plans of doing teshuvah; but soon I couldn’t deny that that’s where I was headed. I didn’t become *frum* because of a crisis,” Tayar explains. “On the contrary. My life was good and I was successful. But I craved meaning, answers.”

But he was married with three children, which further complicated the situation. “I couldn’t just go to my wife and tell her I’d decided to do teshuvah,” he says. “So, I went about it in a subtle way. For example, when I put on tefillin, I’d leave the door open so the kids could see what I was doing. One day, my oldest daughter, who was 14 at the time, asked me outright, ‘Abba, did you do teshuvah?’ I answered her: ‘If you

want an answer to your question, you’ll have to give me more than five minutes.’”

“She agreed to listen, and for weeks we took long walks around the neighborhood. She asked and I answered. I had read a lot by then, and was able to provide answers most of the time. And it stuck. We learned *Derech Hashem* together, and one day she came home from school and said she wanted to transfer to a religious school.”

It took a little time, but eventually Tayar succeeded in swaying the whole family. “We used to drive on Shabbos to my in-laws, who lived not too far from us. When I started keeping Shabbos, my wife asked me how we would get to her parents for the meal. ‘You take the car and I’ll get there on foot,’ I said. She agreed. At first, the children drove with her, but within a few weeks, my daughter joined me on foot, then my son. In the end, my wife drove alone, but it didn’t take too long before she joined us on our Shabbos walk.”

The Tayars went to an Arachim seminar, which strengthened their teshuvah process. Shimon continued working in his carpentry shop, and his wife began working for Arachim, a job she continues to this day.

A Jewish Fence

Tayar's acceptance of Torah and mitzvos caused him to have doubts about some of his creations. "At first, I completely abandoned art — I told myself it was a small price to pay for this wonderful new life — and as my 'compensation,' I started to build shul furniture, *aron kodesh* structures, *amudei tefillah* and other holy articles. Gradually I returned to art, beginning by carving everyday items: a toothbrush, a towel, an undershirt, a tie — things that are so ordinary, but so unexpected when you see them in wood."

In the center of the workshop are two coats seemingly worn by a husband and wife — but the couple is invisible. "This is one solution I found to the prohibition of carving images," Tayar explains. "You can't see the people, but you know they're there, under the coats and hats. It's really quite profound — that the essence of a person is not in his body, which is just an external garment for the soul that has no physical dimension."

Another unusual creation, an "orchestra" made out of wood figurines, has its own backstory. "I played the drums since I was a child, and I used to play together with my cousin and best friend, Udi Kazmirski, who played the contrabass. Udi died of cancer, and this orchestra creation was a way I could commemorate him."

Today Tayar plays on the side in two bands. One, called Tzliluta, made up of other *chevreh* from Rechasim, plays at yeshivish events around the city.

The other band is called Ma'arava, and, says Tayar, "its members have doctorates in music. I still don't understand how they let a musical ignoramus like me play with them."

Tayar never studied art or sculpture professionally, but that hasn't stopped him from experimenting with novel ideas and techniques. One of his most striking works stands in the Chanichei Hayeshivos shul in Rechasim, where he built the *aron kodesh* according to his own artistic vision.

"When they asked me to build the *aron kodesh* for the shul, it occurred to me to build it exactly like the title page of the Vilna Shas, with those curtains draped around the border. When I told them my idea, the gabbaim couldn't imagine how I could sculpt those familiar curtains out of wood. First I built wooden curtains and hung them in my living room. They came out nice, so I decided to go ahead with the project."

Outside the *heichal* is the shul's bookcase, on top of which Tayar created an entire Shas made out of solid wood. "That's one of my favorites," Tayar says, "but wait. Let me show you a different kind of bookcase."

We walk down the streets of Rechasim and stop in front of the home of Tayar's daughter. The house is concealed by a huge wooden fence, sculpted in the shape of *sifrei kodesh*, with each "sefer" bearing the name of a classic Torah work. "My daughter wanted a fence to conceal her yard, so I built her a Jewish fence."

Another Round, a New Square

Tayar says that his newfound religious lifestyle has made him put the brakes on the constant chase for money, although

he admits he can't make a living solely from his art. "I never intended to sell my creations — basically I make them for myself — so yes, there are slow periods, but Hashem is kind and compassionate, and always sends me what I need at the right time. I say *Mizmor L'sodah* a few times each day; those awesome words are hanging in every corner of my house and in my workshop. I learned to thank Hashem for everything He gives me."

In the last few months, Tayar again fell on some rough times. That's when he got the call about creating the monument in Kikar Maran. "I was so moved, not only because Hashem had sent me parnassah, but because it was a commemoration to the *gadol hador*. I had the privilege to see Maran a few times and to pray at his beis medrash. I hope he has nachas in Shamayim

from this creation."

Now that Rechasim has Kikar Maran, the next project for the town is Yeshivah Square, which will be a tribute to the *lomdei Torah*. "It will be in honor of those who learn Shas in the kollels and yeshivos," Tayar says. "It will feature a giant chair and *shtender* with a Gemara on it." Tayar has himself completed Shas twice through *dafyomi*.

He says that even though these wood sculptures are outdoors, they hold up, and their beauty is worth the extra care. "True, wood demands a little more attention than stone, and every few years we'll probably have to re-varnish the exhibits in the square. But I made sure that the inclines were sloping downward so that the rain won't pool and ruin the wood."

And after Yeshivah Square? "I'm always doing new things, taking on projects I've never done before and experimenting. I think that's the real work of an artist — to expand himself and create something that he himself isn't sure if he's capable of creating."

מדבר אל העצים

סיפורו של בחור צעיר, לא "סתם" נגר שבונה היכלות קודש וארונות, אלא אחד שמכופף את העץ לגבולות שאינם מוכרים לו. מישהו אמר פיסול בעץ?

מאת: בנעטיה פדהצור

ועבר עם השנים לנגרייה עם שני אחיו שבה בנו וייצרו כמעט כל סוג של עבודת נגרות, בעיקר למשרדים גדולים, חנויות בקניונים מרכזי מבקרים. בשנות אהבתו, הוא אמר, ריהטנו את מפעלי ניסן בקיסריה ודפוס בארי ב"עוטף עזה" ובנינו אינספור דוכני בשמים במשכיר בדיונגוף סנטר, שקם אבן גבירול, גן העיר וקניון מלחה. הריח המשכר דבק במפסלת, האהבה גאתה.

לפני כ-15 שנה הוא חזר בתשובה, מצא אהבה חדשה. הוא מול בורא עולם הגדול והנורא. הנגרייה נסגרה והפועלים הלכו לדרכם. שמעון צלל בים של ספרי הקודש ודפי הגמרא.

לאחר כשנתיים חזר אל אהבת נעוריו - העץ. לבד, ללא פועלים, התחיל לבנות ארונות קודש וריהוט לבתי כנסת. ההכירות עם העץ הלכה והעמיקה, גילף וחריטה עמודים וכותרות.

שמעון הוא אוטודידקט ומעולם לא רכש השכלה פורמאלית כלשהיא באמנות און נגרות, את הכל למד תוך כדי הסתכלות ובחינה.

יום אחד החליט שהוא בונה ארון קודש גדול שהוא העתק של "שער וילנא" הפותח את ספרי הגמרא במהדורת ויילנא המוכרת לרבים.

"שער וילנא", הוא אומר, "הוא שילוב של עמודים

הוא בחור צנוע, גבוה וצנום, עטור זקן שחור מן הסוג של החוזרים בתשובה ודיבורו רגוע ומרגיע.

נא להכיר - שמעון טייאר, אמן בעץ, בונה היכלות קודש ובשעות הפנאי מצייר, בונה כלי נגינה ועוד ועוד.

נסעתי לפגוש בו בכפר חסידים, שם שוכן בית המלאכה שלו.

הגעתי אליו לגמרי במקרה, באחת הפעמים שתירתי אחרי המילה "טייאר" בגוגל, לראות, אולי יש עוד כמה בני משפחה שאני לא מכיר.

אז בן משפחה הוא כנראה לא, אבל בהחלט אחד כזה שלא הייתי מתנגד לגייס.

דודו, הוא פריג'א תייר ז"ל, מהפעילים בעדה בוועד קהילות לוב, יחד עם ר' פריג'א זוארץ ז"ל.

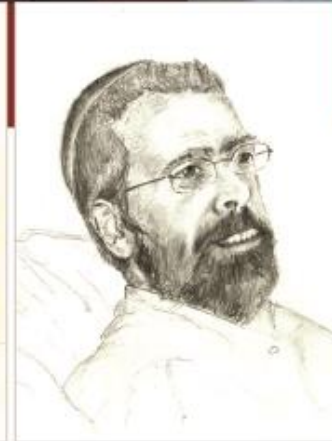
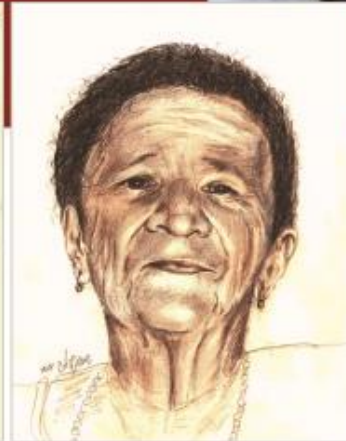
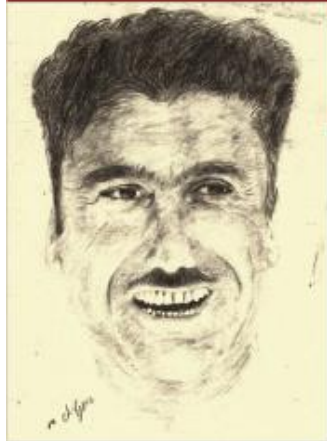
כבר לאורך השביל המוביל אל בית המלאכה שלו, אפשר לפגוש גושי עץ מגולפים לדמויות שונות, מצחיקות משהו.

שמעון והעץ חיים יחד כבר יותר משלושים שנה, והאהבה עדיין פורחת, אפילו מתעצמת.

זה התחיל כשעזר לאביו לבנות מטבח בחצר הבית,

מעבדות העץ של שמעון:
למועלה מימין – "סט" ספרי קודש על גג בית
מפה מעץ על סמך תפילה
היכל קודש ע"פ דוגמת ש"ס וילנא-הוילנסט והתבלים, כלם מעץ

מצורו של שמעון:
מימין: דיוקן עצמי
במרכז: סבתו
משמאל: אביו

"הנצחת הזרימה, התנועה והגמישות של הברד
בנוקשות של העץ מרתקת אותי. הגבולות נפרצו,
אפשר להפליג בדמיון."

עבודותיו מתאפיינות בהומור רב, והן חיות בשלום
עם האיסור של עשיית פסל – הוא מתאר את
נוכחותם של בני אדם ברמזים בלבד, כמו ביצירה
של המעיל והשמלה של האישה, שהמבט בהן
בהחלט "רואה" גבר ואשה, אע"פ שהם עצמם לא
שם, רק הבגדים ותוואי הגוף.

מבחינתו של שמעון, הגוף הוא רק בגד חיצוני
לנשמה שאין בה כל מימד גשמי.

וכותרות מסוגננים עם ווילונות משתלשלים
מלמעלה.
רציתי לבנות ארון קודש כזה מעץ, אבל מה עם
הווילונות? אפשר לעשות ווילונות מעץ?

כדרכם של "הלומדים לבד", נערמה על שולחן
העבודה פסות עץ בשלל צורות ועולם חדש נתגלה –
פיסול בעץ.

שמעון התחיל לפסל בעץ יצירות שבדרך כלל
עשויות מברד – גופיות, חליפות, כובעים, ווילונות ועוד.
בעבודותיו הוא מחקה את זרימות הברד, כמו במפה
על השולחן או המעיל התלוי על קולב, שניהם
עשויים עץ.

שמואל גרינולד

ר' שמעון לא נולד חרדי, הוא עבר על כך, וזו אולי תזית הפאר היותר מופלאה, שבה השתלל למאד את חייו מלאי התוכן והרוח. הוא מתעסק אמנם עם חומר, בעיקר עם דף משובח, אבל דווקא היא הרוח היא שחושפת על מרבית עבודותיו.

■ ■ ■

הוא נולד להורים מסורתיים, לאביו שפלה ארצה מלוב כשנה קודם קום המדינה, ולאמו ילידת טבריה להורים רחוקים, נצר משפחה אשר הוא דור תשיעי בארץ. את של אביו שימש אמנם כרב בכיר בוק, אבל, עורות הפרנסה, נסיבות הזמן והמציאות, והמרחק מן האם, עשו את שלהם. יחד עם זאת, מדגיש ר' שמעון: אין ספק שאת החיבה למסורת ואת היקף למידה ולקיום המצוות ינקדו ממנו. הוא ביטא בחייו, גם אם לא במודע, הרכה מן המושגים שאותם קלט ואוחם העלה מבית אביו.

זכויות חילוניות המלווים אותו כוללים מספר ביקורים בבית הגננת השכונתי, לא הרבה מעבר לכך, לייטס, יתברר, כי דווקא המראות שנתקקו כמדענים מאותם ביקורים תכופים, יתלוו אליו להמשך דרכו, יתירו בו רישם עמוק, ויהפכו בריבוי הימים לארצות קודש מרהיבים ומפוארים.

את פיתוח החוש הטכני שבו התברך מסיים, הוא דווקא לטובת אביו, שאמנם כפועל עסק לפתחו במנהל מחלקת ייצור בבית הדיוקן: 'אולם, אם אני יודע לעשות משהו, הכל בזכותו, נמצא שאני זוכר מציאות שבה נכנס אלינו הביתה בעל מקצוע, את המטבח עשינו על הישא, באמצעות מסר שאותו הרכבו ממניע ששימש במקורו את מכונית המכירה. ודיוו או ילד בכך ארבע עשרה, זו הייתה היצירה שלי. אני הקטן מבין שלושה אחים, שכולם עברו בגיחה, את נוסף עדיין בתחום. האחר, אף הוא אמן במסחרו, עשה אף הוא 'הסבה' לטובת עיסוקו בפיץ החיים, כיום, ידיו, כמו יור חלקי נופו תשמתו ממארים את בית המדרש. עברנו יחד במשך השנים, כל אחד בתחומו, אני חמוד ולבתי יותר לכיוון של יצירה'.

■ ■ ■

השירה עם ר' שמעון - אחד מאותם מאות אלפים שובו להאיר את נשמתם בזכותה של תנועת החשיבה - 'שריט', מתקיימת בבית המלאכה שלו, הממוקם בנות מן הנחלות שבכפר חסידים הסמוך והנראה להכסים, בינות לעצי חסידים

אחת מ'הדורות' של ר' שמעון

קבוצת עיגוב, כבר אז היה כי שדרה את כישוריו, והפעיל עליו לחצים כי חתום קבע בקיבוץ. בדיעבד, החברד כי משמים ברוך עבורו דרך בטוחה יותר להגשמה חייו.

במשך שנים לרצינו, השתלב בעבודה אצל אחי הנגרים, והבין שמקומו ליד העצים.

כבר בשלב מוקדם, המניס כי גרות עבורו אינה רק הפיכת מולי עץ ללהיטים רומנטיים, הוא מתהלל להרבה יותר, הוא נחן במישור המאפשר לו להפית חיים גם בבול עץ, ביקש מאחיו לפרוש ולהפוך לעצמאי, והחל לפרנס את עבודותיו.

עם הזמן הלך ורכש לעצמו שם טוב באמן עץ, עבודותיו עשו להן פרסום, והעבודות לבשל עסק מצליח, בשלב זה, טרם השתלל להפית רוח חיים בחייו שלו עצמו.

■ ■ ■

כמו כל בעל עסק מצליח, החלה הריקנות להצטיק את מחשבותיו ולנקר במחוז: 'אם המעב הכלכלי משופר, אם הדרך אל העשר כבר נראית באופק, מדוע אין היא נותנת את אותותיה גם בתחום האושרי? שאל את עצמו, והתקשה למצוא תשובה מספקת.

שהנחות שהם מסיצים מהעורב לו בבידחות טבעיים נוספים שטפצים מהלכי הארבע, השוכנים בפינות הסמוכות, קבע לו ר' שמעון את משכנו מפורד ההשראה.

לפני האמת, הנעתי הנה בשליחותה של התניעה, הדואגת לאפשר מנה לעת להומניה, הצצה לסיפור חייהם המופלא של אחריים מבין בדוריה הרבים, הנפצים בארבע כנפות הארץ והעולם, סיפורי החיים, שאותם אני זוכה לסיפור מכלי ראשון, מוגשים לציבור הקוראים לאחר עיבוד הדברים ופריכתם מחדש, על ידי רביהאמן בתחום, הלא הוא הרב שלום מאיר וולך, במסגרת דויעון 'בשוב הרוח' הושטנו 'השיבו', שהפכו זה מכבר לכיתה מלובדת, המאפשרת את הבאת דברי השכים אל אחיהם שבבית המדרש. סיפורי המופלא של ר' שמעון הוראה כאן אורז לראשונה, יחסר אפוא מארחה ביטה מלובדת, אודות לטוב ליכס של ראשי הארגון.

■ ■ ■

כרבים מבני נילו מצא את עצמו צועד במסלול שנתי ולא טבעי שהוביל אותו לחיכין מללי, ומשם לצבא, כשהחל משיחתו הצבאי עובר עליו, דווקא בין בתלי הנגריה של

פיסול בעץ, פיסול ברז

■ **ר' שמעון לא נולד חרדי, הוא עבד על כך, וזו אולי יצירת הפאר היותר מופלאה, שבה השכיל לפאר את חייו מלאי התוכן והרוח**

■ **הוא מתעסק אמנם עם חומר, בעיקר עם עץ משובח, אבל דוקא היא הרוח היא שחופפת על מרבית עבודותיו**

■ **מה עושה הסטנדר של מרן הנה"צ רבי אליהו לופיאן ליד 'שער וילנא'?**

■ **סיור בבית המלאכה של אמון הגילוף בעץ ר' שמעון טייאר הממוקם בין עצי התפוזים בכפר**

האשר מן הסתם נמצא חוכן שהוא אמר לעצמו, ויצא לחסשו, על הדרך, ביקש לעצמו גם תכלית. כך החל לקרוא ספרי פילוסופיה, כשהוא ממלא סוהם את כריסו בזה אחר זה, אם כבר אז כבר, אמר לעצמו: 'אולי גם ליהדות יש מה להציע'. התחיל להתעניין, רכש לעצמו ספרי קודש, עשה לעצמו מנהג טוב, לתהור הביתה בכל פעם עם מספר ספרים מהנחה הספרים שברחוב הרצל, ליד בית הכנסת הגדול של חיפה. יום דרך יום, ספר וצר ספר, והנה, נדממן לו ספר הטנה לשם 'דרך השם'.

יחדיו חיוס, אומר ר' שמעון, 'ששינה את חיי'. חיוס, במבט לאחור, הוא מבין היטב שלא מדובר בעוד ספר, ודאי שלא בספר קל. אז, הוא פשוט חולל אצלו מהפך: 'הוא פוצץ לי את הראש'. כל כך התלהבתי מספר, עד כי התחלתי לקנות צותקים רבים שלו, ולחלקם לאנשים שינים שמנסחים, מחר מאד הבין כי מאחורי ספר כל כך מעסיק ישנו מחבר מופלא, כך החל לרכוש ספרים נוספים של הרמח"ל. ספר ועד ספר, כולם יחד לימדו אותו כי מאחורי הספרים מונחת משנה סדורה, לא רק מרתקת, אלא גם ובעיקר מחיבת.

■ ■ ■

כאן החלה למעשה התפנית בפועל, שמעון אמנם לא ירע את אשר עליו לעשות, אך הבין כי האמת מחייבת שינוי של מסש, בשלב זה עדיין ללא כל ציפיות לשינוי מצד המסמחה, ודאי שלא על ידי הפעלת לחץ כל שהוא. בשלב ראשון החל לקום סוקרם ולהניח תפילין בצנעה, הן שהוא מותיר חרף קטן גדול, הילדים היו מציעים, שואלים מה זה, מגלים סקרנות. הוא מצדו מחסם אם להכניס אותם אל תוך עולמו החדש, מנסה לגשת בצדנות, האם הם בשלים לעכל את השינוי.

במקביל, הוא קובע חברותא עם בן דודו הרב פנחס שקד מבני ברק, ליסוד שמותיקים באמצעות שיחת ועידה טלפונית, שאליה הוא מדריך גם את אחיו.

מכאן הוא עובר אל השלב הנוסף של שמירה שבת, עדיין ללא המשמחה. בשלב הבא, מצא את עצמו

יחד עם בני משפחתו בסמינר של ארגון 'ערכים באשקלון, שבזכותו החל התהליך שהוביל בהמשך לקבלת ההחלטה - להעתיק את מגוריהם לירכמים. מאז, החל מלפני כחמש שנים הם כאן.

מאז, נקשרה נפשו באחד מן הפעילים המרכזיים בארגון, תושב ירכמים והסוכה לסקום מנדויו. הוא קובע צמר חבורתא מידי בוקר בשעה שש וחצי, חברותא שהחזיקה משך מספר שבועים, פרק זמן ממושך למדי, בהתחשב בעובדה שלשם כך, הוא נאלץ לנסוע מידי יום מקריית אתא לירכמים.

■ ■ ■

פרק זמן של שנתיים חלף מאז החל ר' שמעון צוער בדרכו החדשה, ועד להחלטתו לשוב ולשלב בסדר ימיו את אהבת הישנה לעץ. בשלב הראשון, כשהוא נתון תחת ההארה הגדולה ששינתה את חייו מן הקצה אל הקצה, החל צולל בים ספרי הקודש, הן שהוא זונח את עסק הגננייה, ומאפשר לפועליו להמשיך בדרכם. אט אט, בצעדים איטיים, החל שב לעיסוקו הקודם הן שהוא משלבו בסרי יוטו התרתי, כשהפעם הוא עושה את מלאכתו לבדו בסביבה הפטטורלית - המאפשרת לו ליצור בהתאם לרוחו החדשה.

מתבודד שהשינוי המבורך שעשה בחייו, השפיע לא רק על נשמתו ודרך חייו, היא גם סייעה לו 'לחרוט' מפרדות יצירותיו המבורכים בגלמי העץ, הפרק החדש בחייו החל לתת את ביטוי גם במעשי ידיו, החשראה המיוחדת שזנה לה, אפשרה לו לערוך נסיונות חדשים, שלא הביא אותם קודם לכן לידי ביטוי. בזמנו הפנוי, החל ליצור מן העצים צורות שונות, יום אחד נשל צמר בחום יום העבודה כובע עשוי מעץ, והציג אותו בפני אביו מן הקהילה, 'החיקרי' היה כה מושלם, 'הוא הסתכל עלי ולא הבין מה המיוחד במוצג שאני מציג בפניו, עד שהסברתי לו שהכובע שהוא מביט בו אינו אמיתי כלל, התרומה לשופטף אותו, על מנת שיבחינו כי הוא למעשה עשוי מעץ, ולא מלכוד, נסיך גרד וניסיון, יצירה ועוד יצירה, מאגר

האיש שמאחורי כיכר מרן | שמעון טייאר
אמן העץ החרדי שמפיח חיים יהודים במיצגים
שאפתניים, חונך כיכר לכבודו של מרן הגר"ע
יוסף זצ"ל ומסתער על הכיכר הבאה שתוקם
לכבודם של לומדי התורה

שלומי גיל
צילום: מנחם קאליש

העץ

הקדוש

חלק ראשון

אמנות של קדושה. שמעון
טייאר ב'כיכר מרן'

מעולם לא למד אמנות. טייאר עם התזמורת מעץ למטה: יצירותיו של טייאר

אז נכנסנו. מצאנו שם יצירות שלא היו מביישות את טובי הנגרים בעולם. הייתה שם תזמורת, עשויה כולה מעץ, עם נגנים וכלי נגינה שגולפו במיומנות אין קץ. היו שם ספות מעץ, ספרים, תיקים, בגדים שונים ומה לא. את הכל יצר טייאר מעץ, בנגרייה הקטנה שלו. "נערמו פה כל מיני יצירות", הוא מספר, "בכל פעם שהנשמה שלי מספרת לי סיפור, אני מוציא את הסיפור הזה בדמות יצירה".

שמעון והעץ חברים טובים כבר הרבה מאוד שנים. הוא נולד בחיפה האדומה, לפני חמישים ושמונה שנים, למשפחה חילונית לגמרי. "דווקא היו לנו סבא וסבתא בבני ברק", הוא מספר, "אבא הוא זה שעזב את הדת. אני גדלתי בסביבה חילונית לגמרי, בקריית חיים. עברתי את המסלול שכולם עוברים, באופן נורמטיבי למדי. בית ספר, תיכון, צבא".

כשסיים את שירותו הצבאי בנח"ל, החל לעסוק בנגרות. "הכל התחיל מאבא שלי", הוא מספר, "אבא היה איש שאצלו בבית לא נכנסו בעלי מקצוע. הוא עשה הכל לבד. בידים. אם היה צריך לשפץ משהו, הוא היה משפץ לבד, בונה לבד. פעם בנינו מטבח לאחותי, לבד. וכן הלאה. אחרי הצבא החלטנו אני ועוד שני אחי להקים נגרייה. פתחנו אותה בתל אביב, והתחלנו לעבוד".

טייאר לא חלם על אמנות, אלא ביקש להתפרנס באמצעות העץ. "לא ידעתי אז שיש בתוכי את היצר של האמנות", הוא אומר, "עבדתי לשם עבודה. לעשות כסף, להתפרנס בכבוד". העיסוק המרכזי שלו היה בניית דוכני מכירות במרכז קניות, בניית עמדות שירות בבתי חולים ובמרכזים שונים. בין היתר בנה טייאר את חדר החדשות של סוכנות הידיעות "רויטרס" בירושלים ואת מרכז הצנתורים

הגדול של בית החולים תל-השומר, חנויות ענק במרכזי הקניות הגדולים בארץ, במות באולמות האוניברסיטאות הגדולות בארץ ועוד. לילה אחד, בלי שום הודעה מוקדמת, גילה טייאר את האמנות שבתוכו. "הילדה הגדולה שלי נולדה פגה, ובליחות היינו צריכים לדאוג שהיא תאכל כל שעותיים. כך יצא שהייתי עושה עם אשתי משמרות, ורוב הלילות הייתי ער. ככה התחלתי לצייר, ופתאום זה פרץ החוצה. וגיליתי שיש בי כישרון לזה".

טייאר לא עצר בציור והחליט לקחת את האמנות למקום העבודה שלו. "התחלתי ליצור אמנות בעץ", הוא מספר, "ממילא התעסקתי בנגרות, וככה למעשה נסללה הדרך שלי אל העולם של יצירה בעץ".

לחלק את דרך השם

לא נגזים אם נאמר שהכישרון שהיה חבוי בטייאר במשך שנים, נדי. היצירות שלו מושלמות, סוריאליסטיות בחלקן ונדירות בדיוקן. "מעולם לא יצרתי כדי להתפרנס מזה", הוא מספר. "המשכתי לבנות בעץ, וכשהאמנות קראה לי, באתי אליה ונפתחתי בפניה".

כשהיה בן שלוש ונשע יצא טייאר למסלול ששינה את חייו. "בשלב הזה של החיים התחלתי לעסוק בשאלות מהותיות יותר", הוא מספר, "מי אני, למה באתי לעולם, מה בעצם אנחנו עושים כאן, כולנו. למדתי לא מעט תורות מהמזרח, לקחתי

הציורים שהובילו לעולם של יצירה. האיורים של טייאר

האנדרטה המיוחדת והמושקעת הזו הושלמה בדמות ארבעת ספרי ענק – כל אחד מהם בגובה של כמעט שלושה מטרים – שעשויים מעץ מלא. על הספרים מופיעים שמות ספריו של מרן הגר"ע, 'חזון עובדיה', 'חווה דעת' ועוד.

כשעמדנו עם טייאר בכיכר, ימים ספורים קודם לחנוכתו, עברו עשרות רבות של תושבים על פנינו. חלקם ביקשו לגעת במצנפת העשויה עץ, אחרים שלפו מצלמה והנציחו את בני משפחתם במקום. וכולם, כמעט ללא יוצא מן הכלל, נייגשו לטייאר כדי להודות לו. "היצירה שלך מפארת את שמו של מרן", אמר אחד. אחר סיפר שהביא את בני דודיו מהעיר חיפה, כדי שיחזו בעצמם בפלא ההולך ומוקם במרכז המועצה החרדית.

וכשנכנסנו בחזרה לרכב, בדרכנו אל הנגרייה, שמעון חיך שוב. את אותו החיוך בדיוק שנרשם על פניו כשנכנסנו לראשונה אל מרחב הפעולה שלו, אל הנגרייה. "אז מי אמר שאין אמנות חרדית?" שאל בחיוך, ולא ציפה לתשובה.

פתאום, אמן נולד

הפשטות שלו הקסימה אותנו מהרגע הראשון. הוא לא ניסה להרשים אותנו בתיק העבודות שלו. גם לא סיפר סיפורי גבורה עילאיים על אנשים שחיהם השתנו בזכותו. הוא פשוט הצביע על הנגרייה שלו, ואמר לי, בחיוך כמובן, שאנחנו מזמנים להסתכל.

מעון טייאר קיבל את פנינו בחיוך רחב. לכאורה נכנסנו לנגרייה, אחת כמו כולם, אבל איכשהו הרגשנו כאילו אנחנו פוסעים לתוך מקום פרטי, לתוך חלל שנמצא בנבכי נפשו של אמן. בדרך כלל הכניס לתוך חדרו של אמן מלווה בתחושה של מבוכה: כשאמן טוב, כזה שידע להביע את מעמקי נפשו ביצירה, מכניס משהו אחר לחלל העבודה שלו, זה מרגיש קצת כמו חדירה לפרטיות. הכל פרוס מסביב, הרגעים הטובים והפחות טובים, הרגשות, הקשיים, התקוות, החלומות. אבל כאן היה החיוך. סימן ההיכר של שמעון.

לא רק אותנו הוא קיבל בחיוך. כל אדם שנתקל בו ידע לספר לנו על החיוך של שמעון. וכשהוא מסתובב בנגרייה שלו, ארץ הפלאות שבה הוא יוצר, החיוך לא יורד לרגע מהשפתיים שלו.

הגענו לנגרייה הקטנה הזו בתחילת השבוע. היא ממוקמת בפאתי כפר חסידים שבצפון הארץ. ובכפר, כמו בכפר, ריח הפרות קיבל את פנינו במשב צורם. אנחנו עיוותנו פנים באי-נעימות, אבל שמעון חיך. "זו הסביבה המושלמת לאמן", הסביר לנו, "הריחות העזים, צבעי הירוק ששולטים בכל מקום. זה עונה במדויק על הצרכים של הנשמה שלך. כי אמן, טוב ככל שיהיה, זקוק גם למרחבים כדי לפרוק את העומס שיש על המוח או הנשמה שלו. והכפר הזה, שהוא שילוב נדיר של אורחות חיים יהודיים ושלווה כפרית אין-סופית, היה עבורי המקום המושלם".

טייאר, אוטוטו בן 60, מגדיר את עצמו כנגר. כן, סתם נגר. בלי תארים נלווים. אבל אי אפשר שלא לראות שהנגרייה שלו היא הרבה יותר מסתם נגרייה, היא אזור יצירה של ממש.

הגענו אליו השבוע אחרי ההדים שעוררה יצירה שלו שהוצגה ברחובה של עיר, ביישוב רכסים. המשימה שהוטלה על טייאר לפני חודשים ספורים הייתה מורכבת. "יום אחד התקשר אלי משהו מהמועצה", הוא מספר, "המועצה המקומית רכסים, בה אני מתגורר. אמרו לי שרוצים לקבל ממני הצעת מחיר על פרויקט מסוים. הסכמתי כמובן, וראש המועצה, הרב רייך, טרח להגיע לנגרייה שלי הסמוכה לרכסים, כדי לספר לי על הפרויקט שזים". פרויקט מהסוג הזה, גילה טייאר במהרה, לא נראה עד כה, בטח לא בכיכר המרכזית של מועצה במדינת ישראל. ראש המועצה, ר' יצחק רייך, סיפר לטייאר על החלום שלו. "לרגל היארצייט של מרן

“האמנות לא סותרת את היהדות”. טייאר בנגריה

הגדר היהודית

המרשימות ביותר שלו ממוקמת בלב בית הכנסת 'חניכי הישיבות' ברכסים, שם בנה טייאר את ארון הקודש, על פי חזון אמנותי מרתק. "כשפנו אלי וביקשו שאצור ארון קודש לבית הכנסת, עלה לי רעיון", הוא מספר, "בעיני רוחי דמיינתי ארון קודש העשוי בדיוק כמו שער וילנא, שמופיע בכל גמרא. כשהעליתי את הרעיון, הגבאים התלהבו, אבל התקשו לראות איך אפשר ליצור את הווילונות המוכרים, בעץ.

"אמרתי להם שאנסה. יצרתי וילונות עץ והתקנתי אותם בסלון ביתי. זה יצא יפה, והחלטתי לצאת לדרך עם המיזם של ארון הקודש. בחדשי שמים, הוא יצא מרשים במיוחד". מחוץ להיכל התפילה שבלב ממוקם ארון הקודש המפואר, ניצב ארון הספרים של בית הכנסת. מעליו יצר טייאר יצירה מחודשת בפני עצמה – ש"ס שלם, על עשרים כרכי, מעץ מלא, מה שנדמה כחלק בלתי נפרד מארון הספרים התורני. "זו יצירה שמאוד חביבה עלי", הוא אומר בחיוך כשאנו חולפים על פני הארון המדובר, "אבל חכה, תיכף אראה לך מהו ארון ספרים יהודי, במובן הלא שגרתי של המושג". יצאנו מבית הכנסת אל רחובותיה של רכסים. לא רחוק מהכיכר על שמו של מרן הגר"ע, בה כאמור מתנוססת היצירה החדשה של טייאר, נעצרנו בפתח הבית של בְּתו של טייאר. גדר ענקית, עשויה מעץ, הסתירה את חזית הבית. והגדר הזו, גולפה באמנות כספרי קודש, שעל כל ספר הופיע שם אחר של כותר תורני מוכר. "הבת שלי רצתה לבנות גדר, כדי להסתיר את החצר שלה", סיפר לנו טייאר, "אז יצרתי לה גדר 'יהודית'".

הכניסה לעולם היהדות עוררה אצל טייאר שאלה על עצם העיסוק שלו ביצירה בעץ. "חלק מהיצירות שלי בעץ היה פיסול, ולמדתי שיש איסור של 'לא תעשה לך פסל'. בתחילה, נטשתי לחלוטין את האמנות. אמרתי לעצמי שאם זה המחיר שאני צריך לשלם כדי לחיות חיים טובים, דינו. כפיצוי לעצמי, התחלתי לבנות ארונות קודש, ריהוט לבתי כנסת, עמודי תפילה וכל מה שקשור בקדושה. "בהמשך, למדתי שאני יכול לפגום בדמות שאותה אני מפסל, כך שלא אעבור על האיסור. ובכלל, הבנתי שאמנות היא לא דבר רע, בטח לא דבר שסותר את היהדות. כך שבתי בהדרגה אל האמנות שלי. התחלתי ליצור חפצים יומיומיים – מברשת שיניים, מגבת, גופייה, עניבה, חגורה ועוד". במרכז הנגרייה שלו ניצבות שתי דמויות, נטולות גוף, כשרק הבגדים העוטפים את הדמות נראים. "היצירה הזו היא מעין פתרון שמצאתי", הוא אומר, "דמות האדם אמנם לא מופיעה ביצירה, אבל היא נמסרת באמצעות בגדיה – מעיל, כובע ונעליים. התוצאה סוריאליסטית ברוחה, ומעלה תהיות על הדמויות הנעדרות שהלכו ותיכף ישובו. ניסיתי לתאר את התפיסה האמונית האומרת שנשמת האדם אינה בגוף. הגוף הוא בגד חיצוני לנשמה שאין בה כל ממד גשמי". הוא מעולם לא למד אמנות באופן מקצועי, אבל זה לא הפריע לו להמשיך ליצור. אחת היצירות

אחד היא חזרה לבית מהלימודים ואמרה שהיא רוצה לעבור ללמוד בבית ספר דתי". בהמשך הצליח שמעון לסחוף את המשפחה כולה בעקבותיו. "נהגנו לנסוע בשבת להורים של אשתי, שגרו לא רחוק מאיתנו", הוא מספר, "וכשאני התחלתי לשמור שבת, אשתי שאלה איך נגיע להורים, לסעודה? 'את תיסעי ברכב', אמרתי 'ואני אגיע רגלית'. היא הסכימה וכך היה. בתחילה הילדים נסעו איתה, אבל תוך כמה שבועות הבת שלי הצטרפה אלי ברגל, ואחרי זה הבן, וכן הלאה. בסוף אשתי נסעה לבד, ותוך תקופה קצרה היא הצטרפה אלינו, להליכת השבת הרגלית אל ההורים שלה".

יחד הלכו בני הזוג לסמינר של 'ערכים', שם הושלם הליך החזרה בתשובה שלהם. "אני לא חזרתי בתשובה בגלל איזו מצוקה", הוא אומר, "להיפך. הייתי במקום טוב בחיים שלי. אבל רציתי משמעות, סיבה, הסבר לחיים האלה. ומצאתי את כל התשובות במקום אחד. מכיון שעברתי את ההליך בגיל מבוגר יחסית, אז גם התגובות של הסביבה לא היו קשות לי. פשוט פעלתי על פי מה שנראה היה לי נכון".

המשפחה השלימה את תהליך התשובה, טייאר המשיך בעבודתו בנגרייה ורעייתו החלה לעבוד ב'ערכים', פעילות בה היא עוסקת עד היום. "משהו בהליך הזה, באמצעות שלו, מאוד מאפיין אותי", הוא מסביר, "הלכתי לבד, ורציתי לחקור לבד. למדתי לבד, לפחות את העיקרים, וכשנזקקתי לתשובות, הייתי ניגש לכל מיני רבנים. כך גיבשתי את אורח החיים שלי באופן שאני רואה אותו כטוב ביותר".

כל מיני חומרים משונים, והתחלתי לחקור. ככל שהתקדמתי עם המחקר שלי, הבנתי שיש רק מוצא אחד – חזרה בתשובה. "זה היה כמובן הליך הדרגתי. בטח שלא כיניתי את זה 'חזרה בתשובה'. אבל תוך תקופה היה ברור לי שלשם זה הולך. הייתי כבר בעל משפחה, עם שלושה ילדים, וזה הפך את התהליך למורכב עוד יותר".

אבל טייאר הוא לא מהאנשים שיאמרו נואש. וכשהוא החליט שזו הדרך הנכונה, הוא יצא אליה מבלי עכבות. "מה שביסס אצלי את ההכרה בבורא עולם היה הספר 'דרך ד' של הרמח"ל", הוא מספר, "גיליתי תורה מדהימה. מרוב התלהבות רכשתי 20 ספרים כאלו והתחלתי לחלק לחברים. חשבתי שכל אדם יכול להתחבר למה שכתוב שם".

למזלו, הוא מספר, הוא נהג בחכמה במורכב בויות שנוצרו מול בני משפחתו. "לבוא לרעייתי ולהסביר לה שהחלטתי לחזור בתשובה היה משהו שלא הייתי יכול לעשות", הוא אומר, "אז פעלתי בחכמה. בבקרים הייתי מניח תפילין, באחד מחדרי הבית ומשאיר חריץ קטן בדלת, שהילדים יראו את מה שאני עושה. ויום אחד ניגשה אלי הבת הגדולה שלי, שהייתה אז בת ארבע-עשרה, ושאלה בפשטות: 'אבא, אתה חוזר בתשובה?' ואני אמרתי לה 'אם את רוצה תשובה לשאלה הזו, תצטרכי להקשיב לי יותר מחמש דקות'.

"היא הסכימה, ובמשך שבועות טיילנו בקריות, היא שאלה שאלות ואני עניתי תשובות. הייתי מונח כבר בתכנים וידעתי לענות, גם אם לא באופן מושלם. וזה תפס. למדתי איתה את 'דרך ד', ויום

“ליצור כל דבר שבקדושה”. גדר העץ בלב רכסים

להשלים אותו, ואני מקווה שהשאיפה הזו לא תיפסק לעולם”.

ואם היצירה בעץ והציורים הנפלאים שלו לא מספקים אתכם, תוכלו לקבל נתחים מנשמתו של טייאר גם באמצעות המוזיקה שהוא יוצר. “אני מנגן בתופים מילדותי”, הוא מגלה, “בבגרות שלי ניגנתי לא מעט, בכל מיני אירועים שונים. בן הדוד שלי, אודי קז’מירסקי ז”ל, היה החבר הכי טוב שלי והוא היה נגן קונטרה בס. יחד יצרנו הרבה מוזיקה. “אודי נפטר ממחלת הסרטן, ומיזם התזמורת שבניתי החל כיוזמה להנציח אותו בעץ. הדמות שלו יצאה סוריאליסטית למדי, ובעקבותי יצרתי את שאר חברי הלהקה. בעולם האמיתי אני חבר בשתי להקות – להקת צלילותא – שזה הרכב של כמה מתושבי רכסים ויחד אנחנו עושים בעיקר זיצים. אנחנו מנגנים בהקפות שניות ברכסים, ועושים לעתים קרובות זיצים ישיבתיים, כמיטב המסורת.

“הלהקה השנייה שבה אני חבר, עונה לשם ‘מערבא’. זה הרכב של דוקטורים למוזיקה – עד היום אני לא מבין איך הם מסכימים לנגן עם בור כמוני – אנחנו עושים מוזיקה מאוד מעניינת, משולבת בסיפורים שורשיים. המוזיקה משלימה בי עוד חלקים בנפש שלי”.

■ **לסיום, שאלנו, מהו החלום שלך?**
 “ליצור כל דבר שבקדושה, אבל בגדול. אני איש מאוד מציאותי ואני מממש את החלומות שלי. רק שאלו נוצרים באיטיות. לא האמנתי שיום אחד אבנה כיכר לזכרו של מרן הגר”ע, והנה אני כבר בדרכי לבנות כיכר נוספת, לכבודם של לומדי התורה. הלוואי שאצליח להגיע למחוזות נוספים, ובזכות האמנות המיוחדת הזו – להרבות קידוש שם שמים בעולם כולו.” ■

ולהאדיר את עולמם של לומדי התורה. “המיזם הבא יהיה למענם של לומדי הש”ס, אברכי הכוללים ובני הישיבות”, הוא אומר, “זו תהיה כיכר שבמרכזה יהיה מוצב סטנדר וכיסא, עם גמרא כמובן, ומסביב ישתלו עצים מיוחדים. זוהי היצירה הבאה שלי”. העץ, הוא אומר, מסוגל להיהרס בקלות יותר מאשר אבן, אבל היצירה בעץ מושלמת הרבה יותר מזו שנוצרת באבן. “יש בתים שלמים שבנויים מעץ, ובכלל, יש במרחב הציבורי לא מעט עץ. העץ דורש קצת יותר טיפול מאבן, ואחת לכמה שנים נצטרך אולי לצבוע שוב את המיציגים בכיכר. עשינו שם כמובן שיפויעים מתאימים כדי שמי הגשמים ירדו ולא יהרסו את העץ, אבל זה עדיין ידרוש טיפול מסוים. בעיניי, התוצאה שווה את המאמץ”.

חיים בלהקה

■ **ספר לנו מהי גולת הכותרת של היצירה שלך. מהי היצירה הטובה ביותר שהבאת לעולם?**
 “שאלה קשה. כמו אב שנשאל מי מבין בניו הוא אוהב יותר. התשובה הטבעית היא שהיצירה האחרונה היא תמיד המושלמת ביותר. אני כל הזמן עושה את מה שאני לא יודע לעשות. אני לוקח מיזמים שלא עשיתי מעולם, ומנסה. אני חושב שזו העבודה האמיתית של אמן. ליצור מישוה שהוא בעצמו לא יודע אם הוא מסוגל ליצור אותו. והמציאות מוכיחה לי בכל פעם שאני מסוגל. אז אני מנסה עוד פעם משהו שלא בטוח שאדע

■ **עולות אצלך שאלות הלכתיות בנוגע לעבודה שלך, ליצירה שלך?**

“לעתים. הייתה לי לפני כמה שנים תקופה לא קלה. ופתאום מישוה הזמין עבודה, בחדר כושר שהקים. הוא התעקש שאשלים את העבודה מיד לאחר סוכות, כי אז הוא חנק את חדר הכושר. אני לא רציתי לעבוד בחול המועד, וניגשתי לאחד מהרבנים המפורסמים בצפון כדי לשאול אותו אם מותר לי לעבוד. הוא פסק שמכיון שייטכן וזה דבר האבד, אני יכול לעבוד גם בחול המועד. אבל אני התעקשתי. כזה אני, לפעמים עקשן. וד’ עזר לי. עבדתי קשה מאוד, ימים ולילות, והצלחתי לסיים את העבודה ממש בערב חג הסוכות. ככה יכולתי לשמוח באמת בחג, ולקיים את ‘ושמחת בחגך’ בלי להזדקק להיתרים”.

האמונה התמימה שלו, כובשת. בחצי שנה האחרונה, הוא מספר, הפרנסה שוב לא הייתה בשיאה. “ופתאום מתקשרים מהמועצה ומזמינים את ‘כיכר מרן’. התרגשתי מאוד. לא רק בגלל שהקב”ה שולח לי את הפרנסה, אלא בגלל שבאמת מדובר ביצירה לזכרו של גדול הדור. “וכיתי להיות אצל מרן כמה פעמים. להתפלל בבית המדרש שלו. אלו חוויות שאי אפשר לשכוח אותן. ואני בטוח שיש לו נחת גדולה בשמים מהיצירה שלי, שמפארת את שמו. בכוונה עמלתי כדי להציג במרכז היצירה את ספרי ההלכה של מרן, את הספרים שנמצאים בכל בית יהודי, הספרים שעיצבו דור שלם של שומרי תורה ומצוות”. את הש”ס הוא סיים כבר שלוש פעמים במסגרת לימוד דף היומי, עליו הוא מקפיד בדבקות. בשבועות האחרונים הוא החל להזמין את העצים מהמחסנים של היבואנים, כדי ליצור את כיכר הישיבה – כיכר שעתידיה לקום אף היא ברכסים

מעשה בסטנדר

את יצירות האמנות שלו מציג טייאר לפעמים באתרים שונים ברחבי הארץ. מיצג התזמורת מעץ הוצג בבנייני האומה בירושלים במשך שנים, ובבית המשפט העליון, שממוקם אף הוא בירושלים. כך גם מיציגים אחרים שהופיעו במשך תקופות במרכזי תרבות שונים ברחבי הארץ.

■ **העובדה שאתה אדם דתי, יהודי מאמין, גרעה מעבודתך כאמן? שאלנו.**

“להיפך. לא רק שלא הוגבלתי בגלל אורח החיים שלי, אלא שבזכות האמונה, נרגעתי מהמרוץ הבלתי נגמר אחרי הפרנסה. אחד העיקרים הראשונים שלמדתי ותפסו אותי, היה מאמר חז”ל שקובע כי מזונותיו של אדם קצובים לו. אני לקחתי את המשפט הזה מאוד ברצינות. וממילא, לאן יש לי לרוץ? הגישה הזו הביאה אותי לשלווה, לרוגע. לא עוד מרדף אחרי הכסף, כי ממילא הקב”ה הוא זה שידאג לי למזונותיי.

“אז לא תמיד זה קל, ומהאמנות שלי אני בוודאי לא מתפרנס. לא מכרתי את היצירות שלי, ואני יוצר אותן בעיקר בשביל הנפש. אז יש תקופות שפל, אבל הקב”ה רחום וחנון, שולח תמיד את המזור בעת הנכונה. אני אומר בכל יום כמה וכמה פעמים את ‘מזמור לתודה’, והטקסט המדהים הזה תלוי אצלי בכל פינה בבית ובגנרייה. למדתי לומר תודה על כל מה שהקב”ה נותן לי”.

“מזונותי קצובים לי מלמעלה”. טייאר עם חלק מיצירותיו

שמעון טייאר מעולם לא רכש השכלה מסודרת באמנות. את דרכו אליה עשה לאחר שחוזה מעין "התגלות" במהלכה צייר בפרץ פתאומי את דיוקן אביו מן הזיכרון. היכולת שהתגלתה לו ללא כל הכנה מוקדמת הובילה אותו לנסות את כישרונו החדש גם בתחום בו עסק – העבודה בעץ. כחוזר בתשובה, מורא הדת וכלליה לא אפשרו לו את הצעד הטבעי הבא, והוא לפסל דיוקנאות או דמויות אדם, וכך פנה לעצב ולגלף ארונות קודש, ריהוט לבתי כנסת, עמודים וכותרות. עם הזמן, הוא מצא דרך ביניים ששלבה בין הדת לבין כישרונו ופנה לגלף חפצים יומיומיים. ובכל זאת הצורך לפסל דמויות אנושיות שקשה לעקוף אותו או לפסוח עליו מצא פתרון הלכתי: דמות האדם אמנם אינה מופיעה, אבל היא נמסרת באמצעות בגדיה - מעיל, כובע ונעלים. התוצאה סוריאליסטית ברוחה, ומעלה תהיות על הדמויות הנעדרות שהלכו ותיכף ישובו. טייאר מנסה לתאר את התפיסה האמונית האומרת שנשמת האדם אינה בגוף. הגוף הוא בגד חיצוני לנשמה שאין בה כל ממד גשמי. ללא היכרות מעמיקה עם תולדות האמנות התוצאה הסוריאליסטית שהוא משיג בעבודותיו נובעת מחיפוש אחר נפש האדם, זה שאינו קשור בגוף הגשמי אלא הוא תולדה של נפשו ומחשבותיו. האמנות הסוריאליסטית חיפשה דרך אל נפש האדם באמצעות הפסיכואנליזה ובאחד מייצוגיה הבולטים, החלום ואילו טייאר מחפש אותה באמצעות הדוקטרינה שמשרטטת האמונה. למרות שונותן, גם הפסיכואנליזה וגם הדת מנסות כל אחת בדרכה לענות על שאלות מהותיות בנפש האדם, למצוא להן מזור ולהציע מסגרת מחשבתית החורגת מהגלוי תוך חיפוש תשובות בעולמות נסתרים ומוסתרים.

שמעון טייאר הוא בבחינת כשרון גולמי, כשרון פרא, העושה את דרכו אל עולם האמנות בפליאה ובשקיקה, תוך מציאת פתרונות לאיסורים הלכתיים, וחבור בין מלאכה ובין רוח. במידה מסוימת הוא מין ג'פּטו שגילף לתומו בכפיס עץ, והנה לפניו ילד. את הרוח שיצקה הפיה הטובה בפינוקיו מנסה טייאר לצקת בעבודותיו.

מוניקה לביא
אוצרת האומנות
בנייני האומה